

14. LEXICON – 4ΓΛΩΣΣΟ ΛΕΞΙΚΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΟΡΩΝ

A. Βασιλειάδου-Ζάχου
Φ. Δημέλη-Κωνσταντίνου
Μπέρτζ Στεπανιάν
Ε. Φίνογλου-Χαρσούλη

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός: Συγγραφή 4γλωσσου λεξικού βασικού λεξιλογίου επιστημονικών και τεχνικών όρων για σπουδαστές/επιστήμονες θετικών επιστημών. Μέθοδοι: Γλώσσα-πηγή η αγγλική και γλώσσες-στόχοι η γαλλική, γερμανική, ελληνική. Η συλλογή του υλικού στηρίχθηκε σε: α) αποδελτίωση ευρετηρίων επιστημονικών συγγραμμάτων, περιοδικών, β) μονόγλωσσα λεξικά ορολογίας, γ) μεταφράσεις ξενόγλωσσων συγγραμμάτων στην ελληνική, δ) δίγλωσσα λεξικά. Η ορθότητα απόδοσης των όρων στις ξένες γλώσσες ελέγχθηκε με καταξιωμένα γλωσσικά λεξικά όπως Lexis, Petit Robert, Duden, κ.ά., ενώ στην ελληνική με τη συνδρομή καθηγητών του ΑΠΘ. Προβλήματα απόδοσης ειδικών όρων συζητούνται. Δομή: Το πρώτο ήμισυ αποτελείται από το βασικό λεξιλόγιο με γλώσσα-πηγή την αγγλική. Κάθε όρος συνοδεύεται από βραχυγραφία ενός από τα 102 γνωστικά αντικείμενα, με την ειδική σημασία του λήμματος και έναν αλφάριθμο. Το δεύτερο ήμισυ αποτελείται από τρία λημματολόγια της γαλλικής, γερμανικής, ελληνικής, όπου κάθε γλώσσα επέχει θέση γλώσσας-πηγής, καθόσον κάθε λήμμα συνοδεύεται από τον αντίστοιχο αλφάριθμο που παραπέμπει στον αρχικό αγγλικό όρο. Παρατίθεται εκτενής βιβλιογραφία από λεξικά μονόγλωσσα, δίγλωσσα, επιστημονικά και τεχνικά των 4 γλωσσών, εγκυκλοπαίδειες και βοηθήματα της ελληνικής και άλλων γλωσσών. Σε ειδικό παράρτημα παρατίθενται βοηθητικά στοιχεία, όπως προθήματα, επιθήματα, πρώτα και δεύτερα συνθετικά ελληνικής και λατινικής προέλευσης.

Lexicon **Quadrilingual dictionary of scientific and technical terms**

A. Vasiliadou-Zahou
F. Dimeli-Konstantinou
Berts Stepanian
E. Finoglou-Harsouli

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Aim: Lexicon is a quadrilingual scientific and technical dictionary. *Methods:* The main corpus is in English entries in alphabetical order followed by their French, German and Greek equivalents. The collection of material was based on: a) the deployment of cards indexing of scientific textbooks or journals, b) monolingual dictionaries of science, c) translations of foreign textbooks in Greek and d) bilingual dictionaries. The proper meaning of the terms was checked using, conventional language dictionaries, such as Lexis, Petit Robert, Duden etc. Greek terminology was checked and reviewed by the teaching staff of the Aristotle University Thessaloniki. Problems regarding the rendering of special terms to modern Greek are discussed. *Structure:* The first half is the main corpus with English entries covering 102 scientific fields. Each term carries an alphanumeric index and abbreviated subject-area labels. The second half contains the French, German and Greek terms in three separate alphabetical

indices. Each term has its alphanumeric index and its abbreviated subject-area labels, similar to those found in the English term of the first half. At the end of the dictionary there is an extensive bibliography on monolingual, bilingual and multilingual dictionaries of science and technology in all 4 languages. Prefixes, suffixes, initial and final combining forms of Ancient Greek and Latin origin are listed in a special appendix.

0. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Lexicon είναι ένα τετράγλωσσο λεξικό επιστημονικών και τεχνικών όρων. Καταγράφει το εν χρήσει ειδικό επιστημονικό λεξιλόγιο σε 102 επιστημονικούς κλάδους στην αγγλική, τη γαλλική, τη γερμανική και την ελληνική. Το κίνητρο για τη συγγραφή του λεξικού αυτού δόθηκε, όταν κατά τη διδασκαλία της ξενόγλωσσης ορολογίας με την οποία οι συγγραφείς ήταν επιφορτισμένοι στη Σχολή Θετικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, διαπίστωσαν τα μεγάλα κενά που υπήρχαν τότε, στα μέσα της δεκαετίας του '70, στην ελληνική λεξικογραφία στο τομέα των εξειδικευμένων δίγλωσσων λεξικών.

Αρχικά η επιλογή των όρων έγινε με γνώμονα την κάλυψη του βασικού λεξιλογίου των γνωστικών αντικειμένων που διδάσκονταν οι φοιτητές της Σχολής Θετικών Επιστημών αλλά και του Φαρμακευτικού Τμήματος που συστεγάζονταν στους χώρους της Σχολής. Παράλληλα όμως έγινε προσπάθεια να συμπεριληφθεί στο Corpus του λεξικού και σημαντικός αριθμός όρων και άλλων γνωστικών πεδίων, συναφών προς τη γεωλογία και βιολογία, όπως των γεωτεχνικών επιστημών, των πολυτεχνικών αλλά και της ιατρικής, αφού μερικοί όροι λόγω της διεπιστημονικής τους εμβέλειας, όπως όροι της μοριακής βιολογίας, της γενετικής, της βιοχημείας κ.ά. απαντούν σε συγγράμματα περισσότερων του ενός επιστημονικών κλάδων.

Ως γλώσσα-πηγή επιλέχθηκε η αγγλική και αναζητήθηκε ο ισοδύναμος της αγγλικής όρος σε κάθε μία από τις τρεις γλώσσες-στόχους, δηλαδή στη γαλλική, στη γερμανική και στην ελληνική.

1. ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΛΗΜΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

Η αποδελτίωση του υλικού ξεκίνησε απευθείας από τις πηγές και συγκεκριμένα από τα ευρετήρια (indexes) των ξενόγλωσσων, κυρίως βρετανικών και αμερικανικών πανεπιστημιακών συγγραμμάτων, από ξένα επιστημονικά περιοδικά και από τα διδακτικά

βοηθήματα του μαθήματος της ξένης γλώσσας. Για την αναζήτηση των αντίστοιχων ισοδύναμων όρων στην ελληνική ακολουθήθηκε η ίδια διαδικασία με την αποδελτίωση των ευρετηρίων των ελληνικών πανεπιστημιακών συγγραμμάτων που διαπραγματεύονται τα ίδια γνωστικά αντικείμενα όπως εκείνα των ξενόγλωσσων. Με μια αντιπαραβολή του ξενόγλωσσου ευρετηρίου με το αντίστοιχο ελληνικό, μπορούν να ταυτιστούν αρκετές από τις αντιστοιχίες μεταξύ των δύο γλωσσών. Αλλά η όλη αυτή διαδικασία εξεύρεσης των αντιστοιχιών υποβοηθείται σημαντικά στην περίπτωση εκείνη που υπάρχουν στα ελληνικά συγγράμματα δίγλωσσα ευρετήρια ή παρατίθεται στις σελίδες του ελληνικού κειμένου πλάι στον ελληνικό όρο ο ισοδύναμός του ξενόγλωσσος. Εξαιρετικά βοηθητικά για την επιλογή και τον έλεγχο του βασικού λεξιλογίου (*corpus*) κάθε γνωστικού πεδίου αποδείχθηκαν και τα μονόγλωσσα ειδικά λεξικά, όπως τα *Penguin dictionaries*, τα αντίστοιχα γαλλικά των *Presses Universitaires* και τα γερμανικά της σειράς *dtv-Atlanten*, τα οποία ως εκ της φύσεώς τους είναι συνοπτικά και περιέχουν κατά περίπτωση 3.000-5.000 λήμματα το καθένα για κάθε επιστημονικό κλάδο που διαπραγματεύονται.

Για τον εμπλουτισμό του *Corpus* κατέφυγαν οι συντάκτες του λεξικού και στις αξιόλογες μεταφράσεις ξενόγλωσσων επιστημονικών συγγραμμάτων στην ελληνική που έγιναν από μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας. Οι μεταφράσεις αυτές βοήθησαν στη συμπλήρωση των κενών στον πίνακα των ισοδύναμων όρων του αγγλοελληνικού λημματολογίου με την αντιπαραβολή του πρωτότυπου κειμένου με αυτό της μετάφρασης. Για τη συμπλήρωση του γαλλικού και γερμανικού λημματολογίου οι συντάκτες κατέφυγαν στη βοήθεια που τους προσέφεραν μερικά σύγχρονα αγγλογαλλικά και αγγλογερμανικά λεξικά επιστημονικών και τεχνικών όρων με την πληθώρα των συμφραζομένων που συνοδεύουν κάθε λήμμα τους. Τέλος, οι έλεγχοι για τη διαπίστωση της ορθότητας των ισοδύναμων όρων μεταξύ των γλωσσών έγινε με τη χρονοβόρα αλλά ασφαλή μέθοδο της διασταύρωσής τους με τις παραδειγματικές σχέσεις που παρατίθενται στα οικεία λήμματα των έγκυρων μονόγλωσσων λεξικών, όπως λ.χ. του *Lexis* και *Petit Robert* για τη γαλλική και *Duden* και *Wahrig* για τη γερμανική.

2. ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΩΝ ΟΡΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Το υλικό που προέκυψε από τις αποδελτιώσεις φιλτραρίστηκε, ταξινομήθηκε και αναδιατάχθηκε, με αποτέλεσμα να προκύψει το παρόν λημματολόγιο με τον πεπερασμένο αριθμό των λημμάτων του, δεδομένου ότι η εξαντλητικότητα (*all-inclusiveness*) θα ήταν αντίθετη προς τους σκοπούς ενός έργου με άνοιγμα σε δεκάδες επιστημονικών πεδίων.

Με τον κατάλληλο προγραμματισμό κατηγοριοποιήθηκε το αγγλοελληνικό λημματολόγιο κατά γνωστικό αντικείμενο σε ξεχωριστούς λεξικολογικούς πίνακες. Οι δίστηλοι αυτοί πίνακες, με τον αγγλικό όρο και τα συνώνυμά του σε αντιστοίχιση με τον ισοδύναμό του ελληνικό και τα συνώνυμά του, τέθηκαν υπόψη των αρμόδιων για κάθε γνωστικό πεδίο πανεπιστημιακών δασκάλων είτε για να κάνουν αποδεκτό τον ελληνικό όρο είτε για να αντιπροτείνουν κάποιον άλλο.

Με βάση τις επισημάνσεις που έγιναν από τους πανεπιστημιακούς δασκάλους επιλέχθηκε ο πιο δόκιμος ή επικρατέστερος ελληνικός όρος αποκλείοντας με τον τρόπο αυτό την παρείσφρηση πεπαλαιωμένων και αδόκιμων όρων που απαντούν ακόμη και σήμερα σε τεχνικά δίγλωσσα λεξικά που κυκλοφορούν στη χώρα μας. Με τη διαδικασία αυτή διασφαλίζεται κατά τους συντάκτες του λεξικού η ορθότητα της απόδοσης των ξενόγλωσσων όρων στην ελληνική.

Σε ένα ελάχιστο ποσοστό περιπτώσεων που ανέρχεται στο 1,5% περίπου του συνόλου των αγγλικών λημμάτων, δεν υπάρχει ακόμη αποδεκτός ελληνικός ισοδύναμος όρος. Επειδή τα πράγματα στον χώρο της επιστημονικής και τεχνικής ορολογίας, από τη φύση τους, βρίσκονται σε διαρκή ανάπτυξη, άρα και διαρκή ρευστότητα (ως προς τη δημιουργία, την υιοθέτηση και την απόδοση των όρων στις διάφορες γλώσσες) γι' αυτό και η καθιέρωση των νεολογισμών αδυνατεί ούτως ή άλλως να παρακολουθήσει σε ταχύτητα την αλματώδη ανάπτυξη των ίδιων των επιστημών. Στα υπάρχοντα δίγλωσσα λεξικά οι όροι αυτοί παραφράζονται ή αποδίδονται με συνώνυμες εκφράσεις ή ακόμη μεταγράφονται με ελληνικούς χαρακτήρες. Σε ορισμένες των περιπτώσεων αυτών προτιμήθηκε η παράθεση της μετάφρασης του ερμηνεύματος του αγγλικού όρου, ακόμη και στις περιπτώσεις εκείνες όπου υπάρχει ελληνικό ισοδύναμο, αλλά η χρήση του είναι αυστηρά περιορισμένη και ειδική. Για παράδειγμα ο αγγλικός όρος *chip* της μεταλλουργίας, που αποδόθηκε στην ελληνική ως *απόβλιττο* (από το αρχαιοελληνικό ρήμα αποβλίττω = αποκόπτω την κηρήθρα από την κυψέλη) είναι γνωστός μόνο σε έναν πολύ στενό κύκλο ειδικών. Για τον λόγο αυτό, αλλά και λόγω της αμφισημίας που δημιουργείται με το ομόηχό του *απόβλητο*, θεωρήθηκε σκόπιμο να παρατεθεί και η μετάφραση του ερμηνεύματός του.

Σε ελάχιστες περιπτώσεις, όπως για τον όρο *dislocation* της κρυσταλλογραφίας προτιμήθηκε ο ισοδύναμος στην ελληνική όρος *εξάρμωση*, ο μόνος αποδεκτός από τους πανεπιστημιακούς δασκάλους του ΑΠΘ, αντί των αντίστοιχων αποδόσεων *μετάσταση*, *διατάραξη* και *εξάρθρωση* που είναι σε χρήση στο ΕΜΠ και στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων αντίστοιχα.

Για τη σύνταξη του παρόντος λεξικού χρησιμοποιήθηκαν όλα τα ελληνικά λεξικά που είδαν το φως της δημοσιότητας τα τελευταία χρόνια και τα οποία παρατίθενται στη βιβλιογραφία. Σε αρκετές περιπτώσεις διαπιστώθηκαν ορθογραφικές και μορφολογικές αποκλίσεις μεταξύ τους. Επιλέχθηκε το λεκτικό εκείνο σχήμα που θεωρήθηκε πιο δόκιμο, όπως π.χ. στις συνταγματικές μονάδες: *ποτήρι ζέσεως*, *δικλείδα ασφαλείας*, όπου η γενική διατηρεί την αρχαιομορφή κατάληξη και τον αρχαίο τόνο. Προτιμήθηκε επίσης η γραφή *τροβλίο* αντί της *τρύβλιον*, *τρίβλιον* ή *τρούβλιον*, στις περιπτώσεις των λέξεων με περισσότερες από δυο γραφές. Αλλά στις εύχρηστες λέξεις της καθομιλουμένης που επιδέχονται μόνο δυο γραφές, οι συντάκτες πήραν σαφή θέση είτε υπέρ της μιας είτε υπέρ της άλλης γραφής, επειδή δεν υπάρχουν ακόμη οι ρυθμιστικοί εκείνοι κανόνες της γραμματικής που θα έλυναν προβλήματα της ορθογραφίας ορισμένων ελληνικών λέξεων.

Όπως διαπιστώνεται από το τετράγλωσσο ληματολόγιο, τη συντριπτική πλειονότητα των λημάτων αποτελούν οι σύνθετοι όροι με δυο ή περισσότερα συνθετικά. Πρόκειται για τις συνταγματικές μονάδες (*multiword lexical units*, *unités syntagmatiques*, *Mehrworttermini*) που αποτυπώνονται στα διάφορα ελληνικά λεξικά με τα δύο κυρίως είδη:

α) ΕΠΙΘ + ΟΥΣ β) ΟΥΣ + ∅ ΟΡΙΣΤ ΑΡΘΡΟ + ΟΥΣ σε GEN.

Σε αρκετές περιπτώσεις ο αγγλικός όρος αποδόθηκε στα ελληνικά και γαλλικά με αμφότερα τα είδη και τα ισοδύναμα αυτά θεωρούνται δόκιμοι όροι και στις δύο γλώσσες:

α,β: *anode current/courant anodique*, *courant d'anode/Anodenstrom/ανοδικό ρεύμα*, *ρεύμα ανόδου*.

β: *sonic barrier/mur du son/Schallmauer/φράγμα του ήχου*. Καταβλήθηκε προσπάθεια η ελληνική απόδοση να εναρμονιστεί περισσότερο με τη γαλλική, στο δεύτερο είδος με την παραλλαγή ΟΥΣ + ΠΡΟΘ + ΟΥΣ σε ΑΙΤ, λόγω της σημασιολογικής αμφισημίας της γενικής στην καθαρεύουσα. Έτσι οι συντάκτες προτίμησαν σε αρκετές περιπτώσεις, κατ' αντιστοιχία της γαλλικής, τη χρήση εμπρόθετου προσδιορισμού με αιτιατική. Με τον τρόπο αυτό η αντικειμενική αδυναμία πρόβλεψης της σημασίας μιας συνταγματικής μονάδας από το άθροισμα των στοιχείων που την αποτελούν, τόσο στα αγγλικά όσο και στα γερμανικά αντιμετωπίστηκε κατά ικανοποιητικό τρόπο υιοθετώντας την αναλυτικότερη συντακτική δομή της γαλλικής με τον εμπρόθετο προσδιορισμό:

1. *lightproof/étanche à la lumière/lichtdicht/αδιαπέραστος από το φως*.

2. *water content/teneur en eau/Wassergehalt/περιεκτικότητα σε νερό*

3. *water-jet pump/pompe à jet d'eau/Wasserstrahlpumpe/αεραντλία με εκτόξευση νερού.*

3. ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗ

Το λεξικό διαιρείται σε τρεις μεγάλες ενότητες. Η πρώτη περιλαμβάνει τις 1.213 σελίδες στις οποίες περιέχεται το βασικό λεξιλόγιο των 49.000 λημμάτων με κύρια γλώσσα-πηγή την αγγλική.

Το λεξιλόγιο αυτό καλύπτει ένα ευρύ φάσμα 102 γνωστικών αντικειμένων που καλύπτουν σχεδόν το σύνολο των θετικών επιστημών (βλ. πίνακα 1).

Πίνακας 1. Επιστήμες

Φυσική (θερμοδυναμική, ηλεκτρομαγνητισμός κ.ά.)
Χημεία, Φυσικοχημεία
Μαθηματικά, Στατιστική
Ιατρικές Επιστήμες, Βιολογία, Βιοχημεία, Ιστολογία κ.ά.
Πληροφορική
Επικοινωνίες
Μηχανική, Μηχανολογία
Γεωτεχνικές Επιστήμες
Μετεωρολογία, Κλιματολογία
Ζωολογία, Βοτανική
Αρχιτεκτονική κ.ά.

Η δεύτερη, από τις σελίδες 1.214 έως 2.044 περιλαμβάνει τα αντίστοιχα λεμματολόγια των τριών άλλων γλωσσών-στόχων, γαλλικής, γερμανικής και ελληνικής. Τέλος, η τρίτη ενότητα από τις σελίδες 2.045 έως 2.102 περιλαμβάνει τη βιβλιογραφία, τα προθήματα και επιθήματα καθώς και τα πρώτα και δεύτερα συνθετικά ελληνικής και λατινικής προέλευσης.

α) *Πρώτη ενότητα.* Στο βασικό αγγλικό λεξιλόγιο ο αγγλικός όρος αναγράφεται με bold χαρακτήρες και αποδίδεται με τον ισοδύναμό του στις άλλες τρεις γλώσσες. Στην περίπτωση που υπάρχουν δύο συνώνυμοι όροι στην ελληνική διαχωρίζονται με κάθετες γραμμές. Επάνω από κάθε λήμμα υπάρχει ένας αφαριθμητικός δείκτης ο οποίος είναι κοινός στα αντίστοιχα λήμματα των άλλων τριών γλωσσών της δεύτερης ενότητας. Είναι αυτονόητο ότι χρησιμεύει για να βρει κανείς την απόδοση στις άλλες 3 γλώσσες.

Κάθε αγγλικός όρος χαρακτηρίζεται από τη βραχυγραφία του γνωστικού αντικείμενου, το οποίο προσδιορίζει και καθορίζει την απόδοση του όρου στο επιστημονικό πεδίο στο οποίο αναφέρεται. Το στοιχείο αυτό θεωρείται η πιο ουσιαστική καινοτομία του λεξικού και η βασική του διαφορά από τα υπόλοιπα λεξικά που παραθέτουν όλες τις σημασίες του όρου αφήνοντας τον χρήστη στην αβεβαιότητα της επιλογής.

Μια βασική λεπτομέρεια για τις τρεις γλώσσες, γαλλική, γερμανική, ελληνική, είναι ότι το ουσιαστικό προσδιορίζεται ως προς το γένος του με το άρθρο που δίνεται μέσα σε γωνιώδεις αγκύλες. Ανάμεσα στις γωνιώδεις αγκύλες δηλώνονται και τα μέρη του λόγου π.χ. επίθετο. Στις περιπτώσεις που ο όρος αφορά χημικές ενώσεις και ορυκτά, δίδεται ο χημικός τύπος, προς αποφυγή παρανοήσεως. Στις ειδικές περιπτώσεις, όπου υπάρχουν διαφορές στην ορθογραφία μεταξύ της αμερικανικής αγγλικής και της βρετανικής/αγγλικής αυτές καταγράφονται και χαρακτηρίζονται ανάλογα. Σε ορισμένες περιπτώσεις όπου υπάρχει συνώνυμος αγγλικός όρος χρησιμοποιείται η βραχυβραχία S (see), που παραπέμπει στον αντίστοιχο αλφαριθμητικό δείκτη. Ειδικές επεξηγήσεις για την ευκολότερη κατανόηση της σημασίας μερικών σπάνιων όρων δίδονται μέσα σε παρενθέσεις (βλ. διάγραμμα χρήσης του λεξικού).

β) *Δεύτερη ενότητα*. Στην ενότητα αυτή παρατίθενται κατά αλφαβητική σειρά χωριστά τα τρία λημματολόγια στη γαλλική, γερμανική και ελληνική γλώσσα. Κάθε όρος συνοδεύεται από το γνωστικό αντικείμενο στο οποίο χρησιμοποιείται και τον αλφαριθμητικό δείκτη ο οποίος αντιστοιχεί στο αγγλικό λημματολόγιο. Επομένως η επιλογή του χρήστη θα γίνει με βάση το γνωστικό αντικείμενο και μόνο, που θα οδηγήσει στην ορθή απόδοσή του.

Επομένως για παράδειγμα ο όρος *ondes de capillarité (mécan fl)* παραπέμπει στον αλφαριθμητικό δείκτη C 310, ενώ *ondes de compression (géophys, phys)* στο G 3060 και *ondes de gravité (mécan fl)* στο G 1396 κ.ο.κ. Η ίδια διαδικασία τηρείται και στις τρεις γλώσσες.

Ειδικός όρος. Ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε στους λατινικούς ανατομικούς όρους *Nomina anatomica*, οι οποίοι αποτελούν τη βάση της σύγχρονης διεθνούς ορολογίας της ανατομίας, αφού παρατίθενται ως σημεία αναφοράς στα περισσότερα ιατρικά λεξικά που κυκλοφορούν στα αγγλικά, γαλλικά και ελληνικά παράλληλα με τα ισοδύναμά τους στην αντίστοιχη γλώσσα. Ως εκ τούτου καταχωρήθηκαν μόνο στο γερμανικό λημματολόγιο, επειδή στις ιατρικές εκδόσεις καθώς και στα ιατρικά συγγράμματα ο λατινικός όρος χρησιμοποιείται ακόμη και σήμερα στις ιατρικές σπουδές των γερμανικών πανεπιστημίων.

Στο αγγλικό λημματολόγιο περιελήφθησαν και ρήματα της καθομιλουμένης, όπως *damp*, *dry*, κ.ά. καθώς και ουσιαστικά *light*, *moon*, *sea*, *sky* που απαντούν και στα κοινά λεξικά γλώσσας για δύο κυρίως λόγους: επειδή τα μεν ρήματα και τα παράγωγά τους εμφανίζονται σε πολύ μεγαλύτερη συχνότητα σε επιστημονικά κείμενα, τα δε ουσιαστικά, επειδή έχουν μια αυστηρά οριοθετημένη σημασία στα διάφορα πεδία όπου εμφανίζονται και επειδή ως πρώτα συνθετικά παίζουν καθοριστικό ρόλο στην παραγωγή συνταγματικών μονάδων όπως *light scattering*, *light source*, *moonrise*, *moonset* κτλ.

γ) *Τρίτη ενότητα*. Προθήματα, επιθήματα - πρώτα και δεύτερα συνθετικά. Στο παράρτημα του λεξικού παρατίθενται τα προθήματα και επιθήματα καθώς και τα γλωσσικά εκείνα στοιχεία της ελληνικής και λατινικής γλώσσας που ως πρώτα και δεύτερα συνθετικά χρησιμεύουν για τη δημιουργία πληθώρας όρων του διεθνούς επιστημονικού λεξιλογίου, *International Scientific Vocabulary (ISV)*.

4. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Από την πληθώρα των γλωσσικών λεξικών που υπάρχουν στη διάθεσή μας, αναφέρονται ενδεικτικά τα λεξικά της Νέας Ελληνικής όπως του Ιδρύματος Μ. Τριανταφυλλίδη, του Γ. Μπαμπινιώτη, του Ε. Κριαρά και το Αντιλεξικό του Βοσταντζόγλου. Έγινε εξαντλητική χρήση των λεξικών αυτών για την ορθή από ορθογραφικής άποψης καταγραφή των ελληνικών όρων, παρόλες τις ενίοτε διιστάμενες απόψεις που διατυπώνονται σε αυτά ως προς την ορθογραφία ορισμένων λέξεων. Τα είδη των λεξικών και ο ολικός αριθμός τους φαίνεται στον πίνακα 2.

Πίνακας 2. Βιβλιογραφία

1. Γλωσσικά Λεξικά – Μονόγλωσσα	26
– Δίγλωσσα	22
2. Επιστημονικά και Τεχνικά Λεξικά	
– Μονόγλωσσα	87
– Δίγλωσσα	80
– Πολύγλωσσα	39
3. Εγκυκλοπαίδειες	9
4. Διάφορα Βοηθήματα	
– επιστημονικά περιοδικά	
– πανεπιστημιακά συγγράμματα	
– μεταφράσεις επιστημονικών και τεχνικών κειμένων	

Διάγραμμα χρήσης του λεξικού

